

ostenditur, pag. 90. sicut, 105. pupus cum botro uvas præbens aliti. Tom. 3. pag. 20. monstratur larva, seu Medusæ caput inter fitulam & scutum. Tom. denique 4. pag. 51. puer, quem hinc & hinc fascibus comitabantur Cupidines, cum duabus iconibus Stultitiæ. Similiter pag. 101. præ se fertur puella coronata à Cupidine & Anterote, inter corvum & molossum, dextrâ gerens botrum, ac in sinistra columbam. Etiam videtur, pag. 105. puer nudus cum palliolo brevi, inter simiam & canem, inter palmam & vitem, cui alligata fax accensa; habens dextrâ florem, sinistra columbam, aliâ supervolante. Paret ætatem ac statum emortui interdum signari; ubi Tom. 3. pag. 20. cum inscriptione, *Dijis Manibus*, obijcitur oculis imago infantis in fascijs, sub arcu fororum. Sat hæccine in propositum nostrum.

20 Cum sacra Feralia Manibus fierent; dedecus videretur, ni fierent similiter matris Manium: unde hac in die etiam sacra Mutæ Deæ, quæ Mania, Tacita atque Lara dicta. Ovid. d. à v. 583. K.V.R. Roïn. 4. cap. 4. & 6. Tacita dicebatur, haud quia sine lingua, ut videbimus, sed quia ejus sacra tacenda. Lambin. in Horat. 3. Od. 30. v. 9. Nil mirum: erant magica & fortilega, ut constat ex personis, rebus, ritibus signatis ibid. ab Ovidio, & observatis (omittere fas esset, & fatius) à Marsio, d. equidem eo utebantur artificio, quasi illo arcano linguas possent compescere detrahentium. Chartario videtur hanc Deam non Tacitam dici ob maleficia, sed duntaxat ob religionis arcana, quæ sub silentio veneratione digniora. Unde Ægyptij (ait pag. 250.) Silentij Deum inter præcipua Numina sua venerati sunt. De Numa, in eo refert Plutarchus; docuit Romanos unam Deam summo cultu venerari, Tacita nomine.

21 Etiam dicta Tacita, quia cum secreta sciret Jovis, quæ ille studiosè celabat, ne uxor sciret; Junoni garrula, ac rumigerula aperuit. Ægrè igitur Jupiter tulit, linguam illi abstulit, Mercurioque præcepit, ut abduceret ad inferos, in loca Silentium; ut loqui non posset, quæ tacere non didicit: ex tuncque dicta nympba Muta Dea. Ovid. d. à v. 583. & hic Paul. Marf. Anton. Constant. & Carol. Neapolit. Justâ Jovis Mercurius implet, ad inferna minavit; sed illa nimis placuit ducenti, quæ ex illo peperit Lares.

Fitque gravis, geminosque parit, qui compita servant,

Et vigilant nostrâ semper in urbe Lares.

Ovid. quò supra, v. 615.

22 Plura de his diximus, 1. Januar. n. 17.

& 31. à num. 1. & ulterius tam de illis, quàm de matre, eorumque sacris agemus, 1. & 2. Maij. ex pluribus alijs AA. Hanc Larvam, sive ut alij dixerunt Larundam, nonnulli Maniam etiam appellaverunt; cui unâ cum Laribus compitalia ex Oraculi responso sacra fiebant: atque pueri apud Romanos pro familiarum salute immolabantur: nam credita est Mania (inquit Natal. Comes, 4. Mytholog. cap. 4.) si qua pericula familijs imminerent, ea depellere, cum fuisset expiata. Sequentibus postea temporibus apud eosdem Romanos alliorum & papaverum capitibus pro pueris immutato risu sacrificatum fuit. Credebantur ab Antiquis hi demones curam habere compitorum & civitatum. Erant his demonibus canes præterea, velut etiam Diana, dicati; quia communes familiarum custodes putabantur, quibus etiam focus erat consecratus, existimabanturque, tanquam Penates, domorum curam habere. Referunt idem Gyrard. Syntagm. 1. n. 9. & 15. à n. 4. Alex. Neapol. 2. cap. 22. Macrob. 1. Saturnal. cap. 7. & Stuck. de Sacrific. Gentil. cap. 76. Unde qui Lares domi, Mania mater Manium vocabatur; quippe cum hominibus intra domos manebant. Inter Græcos Furie dicebantur Manie & Erinnyes, Alæque Deæ. Unde Pausan. cap. 264. Ad larvam via militaris (ait) Dearum Faunum, quas Manias vocant. Vide 5. Januar. n. 12.

23 Apud Phocenses sacra Minervæ Cranæ, seu Dianæ Hyampolæ. K. Græc. Sacerdos est puer: providenique religione summa (refert Pausan. cap. 353.) ut ex eo munere se abdicet, priusquam pubescere incipiat: annis ferè quinque perpetuis sacerdotium terminatur; quo toto sanè tempore vivit apud Deam. Simulacrum eo sanè habitu, ut Dea in pugnam vadere videatur. Clypei eadem est forma, qua clypeus Minervæ, que apud Athenienses Virgo dicitur. Frideric. Sylburg. hic num. 3. In clypeo expressa eadem sunt per imitationem, que Athenis in clypeo Minervæ, cognomento Virginis. Meminit Gyrard. Syntagm. 11. num. 29. & nos, 15. Jun. Platonici (uti observat Coel. Rhodigin. 14. cap. 18.) per ejus imaginem signabant divinitatem potenter simul atque sapienter tum cœlestia exornantem, tum quæ sub cœlo fiunt, ædificantem; inter astra, præcipuè Arieti præidentem, æqui noctialis circuli ducem, ubi potissimum vigere putant motricem Universi virtutem. Ideo vocant Ophthalmidem, q. d. totam, oculos.

24 Causam templi erecti, sacerdotij, sacrificij atque festivitatis in Hyampoli, narrat Plutarchus, libell. de Virtut. Mulier. n. 3.

Dea Muta, Tacita, Lara, Mania.

Cur Tacitam?

Quare Mutam?

Ovid.

Cur Lara?

Et Mania?

Minerva Cranæa.

Imago.

Diana Hyampolis.

Phocidum factum, quo non aliud à mulieribus gestum memorabilius: ceterum magnis sacris, quæ nostrâ etiam memoria ad Hyampolim celebrant Phocenses, contestatum est. Bellum inter illos & Thessalos atrox erat. Phocenses magistratus eorum & tyrannos in civitatibus suis universos uno die interfecerant. Thessali flagris ad necem usque verberaverunt quinquaginta illorum obsides. Daiphantus, qui in summo magistratu erat, auctor fuit Phocensibus, ut Thessalis occurrerent: uxores ac liberos ex tota gente certum in locum coegerent: rogamque circa extruerent: adjuncto presidio, cui præciperent, si cernerent rem inclinam; ut illico materia subderent flammam, corporaque concremarent. Consenserunt femina. His paratis Phocenses ad Cleonas Hyampolidis victoriam revererunt. Mense autem elaphobolione omnium summum festum Hyampoli Diana, hujus victoria causa etiam nunc celebrant. In hoc templo est erecta columna Mnesibulo, victori Olympionidæ; qui palmas stadij tulit, & duplicati cum clypeo curriculi. Pausan. quò supra.

25 Ara Jovis Olympij singularis (de qua sicut de ejus augusto templo, 16. Junij) igitur congeita illa erat ex cinere victimarum. Februarij mensis nono supra decimum (inquit Pausan. cap. 161. & ex illo etiam Natal. Comes, 8. Mytholog. 22.) Auspices cinerem ex Prystaneo (qui locus Athenis destinatus ad alendos de Republica benemeritos, & ad iudicium causarum, ut ait Ubb. Emmius) deportam: eoque & aqua ex Alpheo amne diluto, aram Jovis oblinunt. Religione sanctum est, cinerem solâ Alpei aqua, dilui; atque ex eo tantum luto, ara tectorum superindui. Eam ob rem Alpheus fluviorum omnium Jovi maximè amicus creditur. Hac etiam de causa imago Alpe collocata ad statuam Jovis; ait Goltz in Olymp. observatque Nonnius in ejus Græcia, Tabull. 9. Quasi hoc cine magui momenti, extollit Porphyrius, lib. 1. de Sacrificijs.

26 Hac etiam die in Sparta cursus Leucippidum ex Oraculo Delphico. Diar. Græc. Originem certaminis refert Paulanias. Ibi Bacchi ades (ait, cap. 95.) juxta eam locus est, illi Heros sacer, quem via ducem Libero-Patri, Spartam contendenti, fuisse perhibent. Heros huic priusquam Deo ipsi sacra facerent ea, que Dionysades, quæque Leucippides nuncupantur. Fœmnia vero alijs undecim, quæ & ipsa nominantur Dionysades, cursus certamen proponunt; quod ex Delphico quodam responso facere iussi sunt.

27 Puteoli ædificantur. Salas in Patom. I. Ephem.

De hujusmodi urbe ait Benjam. Tudeles. in Itiner. fol. 22. Magna urbs, quam Adar-Gezer condidit, Davidis Regis vetera sagatus, in eumque dejectus locum. Inundatione vero maris populus illius, duabus urbis partibus obrutus demersusque est. Hodie visuntur turres & fora in aquis demersa, quæ mediâ urbe quondam fuerant. Eodem autem loco fons scaturit, in quo bitumen invenitur, quod ex aquis quibus imratat collectum, ad medicina usum reponitur. Uti Rabbini erga sacram scripturam mentitur, dicens quod placuit, & historiae veritatem corrumpens. Contrarium astruit Sacra pagina, 3. Reg. 11. à 14. Vid. pridie, n. 6.

DIES XX. FEBRUAR.

1 **G**Rad. ultim. Solis in Aquario, in quo Leo occidere desinit. Ornithia, qui & Septentriones. Colum. Aquilo pluviosus spirat. Leo occidit. Aquilones Chelidonij incipiunt, & per quadrimum flant. Hirundines apparent. Ptolom. Rostum cyeni vespere occidit. Alsted. Uranom. De Leonis occasu suo loc. Itag. Jul. à n. 1. Vid. Hygin. de Sign. caelest. n. 23. Cæsar German. in Arat. n. 10.

2 Afflicta Rebecca ex conceptu, eò quòd gemini in utero ejus inimicitias videbantur inchoare: igitur inter se pugnant, & ita collidebantur tanto prægnantis angore, ut jam concepisse pœniteret; perrexit ad oraculum (Hebræi dicunt, quòd erat in domo Melchisedech, uti dicemus 22. Jul. n. 5.) quæ idololatra venerat ex Haran, uti R. Salomon observat in Josue 24. 2. ut Deum verum, quem jam cognoverat, consuleret: illique responsum discrimen futurum inter geminos quæ in lucem editura tam in moribus, quam in principatu, equidem minor futurus major major; qua de causa illa semper propendit in Jacobum. Genes. 25. à 22. & 28. Creditur in hoc motu sanctificatus Jacob, eò quòd extunc signaret non esse consensum Christi ad Belial. Petr. Comest. hic cap. 66. additque: Forte ad montem Moria

Statua Mnesibulo.

Ara Jovis Olympici.

Alpheus.

Leucippides.

Dionysades.

Adar-Gezer, quis?

X. K.

Germ. Cæl.

Rebecca consulti Damini de prægnationis molestia.

Jacobus in utero sanctificatus.

consuluit, ubi Abraham altare fecerat Domino, & immolatis hostijs, substratis pellibus earum incumbens, per somnium accepit oraculum. Forte more Gentium, quem viderat in parentibus, speciem lauri, quam tripodem dicunt, capiti supposit, & raris arboris, qua Agnuscatus dicitur, incubuit; ubi visiones capitis phantasticas dormiens non sentiret. Indignum profum. Quid amplius faceret, si Delphos pergeret? Vid. 1. Januar.

Postulat n. 12. Eodem die prope finem anni primi exitus Israel ex Aegypto, contumatur totum opus Tabernaculi foederis, ita ut erigi possit, & interior suppellex collocari. Leonard. Mar. in Kal. Judaeic.

3 Anno Artaxerxis octavo, post nuptias Estheris, haec ab illo impetravit, ut nutritium honoraret Assuerus aliquo munere intra aulam; quoniam in atrio palatii frequenter sollicitus de nepte versabatur, per janitores nuncia mittens ad Estherem, quin interius ingredi posset. Unde ut morem uxoris gereret concessit, quod cum janitoribus palatii moraretur. Esth. 2. 21. Ibi ergo sedebat, & cum egrederetur aut ingrederetur Aman, minimè ad illum genua flectebat, sicut reliqui custodes, qui in foribus versabantur palatii, adorabant. Haud civilem venerationem ministro Regis denegavit Mardocheus, sed Latricam; quam ut conciliaret Amanus induebatur veste Deorum imaginibus picta acu, & lapillis preciosis insertata. Ita Talmudistae, Paraphraf. Chald. Alij divinum honorem ab Amiano quaesitum, asserunt. Lyran. in Esth. 3. & D. Thom. 2. 2. quaest. 84. art. 1. ad 1. Unde ut sibi facilius posset nancisci imaginem Solis, quod Numen Persis, vel imaginem Amum, in pectore gestabat. Vide Sanctium hic, n. 12. & Serar. quaestum. 3. Paraphr. cit. etiam addit, Amanum Mardochei prius fuisse servum, cujus insolentiam ferre non valuit; cum uti Numen adorari voluit, ad instar Persarum Regum, quibus innatum hujusmodi delirium, ut constat Daniel. 3. à 1. & Judith, 3. à 12. passim Curtius in Alexand. histor. Plutarch. in Themistocl. Senec. 3. de Ira, cap. 17. & 3. de Benef. cap. 12. quod quidem sibi etiam conciliare appetijt Domitianus, quem post mortem despectit Martialis, 10. Epigram. 70. iniquens adoratoribus:

Ad Parthos Procul ire pileatos,
Et turpes humilesque supplicesque
Pictorum sola bastate Regum.

Marcial.

4 Aegre invidia mentes honorem collatum Mardocheo tulerunt aegre, maximè bin ex custodibus, per quos frequenter man-

Prece Esthe-
ris concedi-
tur Mar-
docheo,
cum Pala-
tij janito-
ribus habi-
tare.

Cur no-
luit adora-
re Ama-
num?

data Esther & Mardochei mutuo deferebantur. Septuagint. & Thargum Jerosolym. sequiturque fevardent. hic. Durè tulisse repudium Vasthi, & ignotam Estherem subrogatam, acrius; Serar. in p. 7. quaestum. 3. A Gorione cogitatur, suggerente Amiano, gratiam Assueri necè, voluisse inire Regis Macedoniae; quod auferretur ex his quae dicuntur, cap. 16. 14. ut regnum Persarum transferret in Macedoniam. Hi qui dicuntur Eunuchi, erant vasorum ac suppellectilis regiae custodes, apud Chald. custodes palatii: apud Rabb. Salom. Ministri à poculis. Unde decreverunt, Assuero venenum propinare. Idem ex Thargum Chald. & juxta Gorionem, caput auferre. Vide Serar. loc. cit. & Sanctium, n. 36.

5 Hujusmodi insidias praecalluit, vel praesentit Mardocheus, qui cum illis versabatur, licet illum caverent, eò quod dilectum à Regina cognoscerent, inquam etiam indignatio illorum, & illi venenum, sicut Assuero gladius parabatur. Chald. praecit. ubi etiam dicitur, quod licet lingua peregrina de utriusque necè loquerentur, cognoverit Mardocheus, callens septuaginta linguas. Rab. Salom quia cum idiomate Tharsenti de insidijs agerent, à Mardocheo deprehensi fuere, qui linguam non ignorabat. Joseph. 11. Antiq. cap. 6. inquit: Barnabazus alterius Eunuchi servus genere Judaeus, deprehensus insidias patris Regine indicat. Mardocheus per ipsam Regi insidiatores prodidit. Ex verbis interruptis, & quasi arcanis, & extra conversationis propositum, sed micantibus in animorum indicem, Mardocheus concepit suspicionem. Proinde Gorion lib. 2. cap. 1. inquit: Cognovit musitationem duorum Eunuchorum. Astipulatur textus sacer, cap. 12. 2. Cum intellexisset cogitationes eorum & curas diligentius pervidisset; didicit, quod conarentur in Regem Artaxerxem manus mittere, & nunciavit super eo Regi: qui de utroque habità quaestione, confessos duci iussit ad mortem.

6 Videtur in hoc crimine conjurasse Aman, & aliquid majus servo moliri, ut vel ille in regno conciliatis Persarum animis succederet; vel ut traderet Macedoniae, unde ille. Quapropter frustrato illius & Eunuchorum conatu, notitia data Regi à fidei Mardocheo, voluit huic ac ejus populo in exterminium nocere, pro duobus Eunuchis Regis, qui fuerant interfecti. Ibid. v. 6. Seder-Olam, cap. 29. dicitur: Totis quinque annis complectebatur animo Aman spolia Mardochei (unde duodecimo anno Assueri decrevit naetà occasione cunctorum cladem. Ibid.

Qui Eunuchi, & quare ab illis insidiae in Assuero?

Mardocheus quo pacto calluit cogitationes illorum?

Aman solus in illorum conjuratione.

Ibid. cap. 3. 7.) cujus caede cogitabat, voto fuit. Astruit etiam cogitationem Sanctius in cap. 2. n. 39. ex Gorione cit. Mardochei facinus & fidelitatem obsequio tanto iussit Assuerus in Annalium diarijs notari; datis pro delatione muneribus: inter quae, morari in aula: quare cap. 11. 3. dicitur: Vir magnus & inter primos aulae regiae. Cur si data munera, quia conjurationem aperuit (ut cap. 12. 4. dicitur: Praecipit Rex ut in aula palatii moraretur, datis pro delatione muneribus) dum Assuerus in memoriam illius studij & fidei per lectionem cecidit, dictum est illi interroganti de praemio; Nihil omnino mercedis accepit? cap. 6. 3. Intelligitur Nihil, pro exigua mercede: igitur etiam aliquod munus datum, tanto officio non condignum, quousque exaltatus, ut dicemus, 17. Mart. num. 5.

Anilogia.

Interpretes persciant verisionem mirificam.

Prodigium singulare.

7 Cum opus insigne, bibliorum sacrorum translationem scilicet coepissent, 8. Decembr. (uti dicemus à num. 6.) intra 72. dies juxta numerum illorum, hac die consummarunt Interpretes; singulari miraculo & in temporis brevitate, & verborum conformatione, Spiritus Sancti afflatu (ut asserunt plerique SS. PP. & DD.) illis conferentis interpretationis sermonum gratiam: etenim summum prodigium, uti caeleste donum; quod tot doctrina & eruditione florentes viri, ita dialectis Graecae responderent dialectis linguae Hebraicae, ut non solum in unam sententiam, sed in ordinem verborum, atque modum convenirent. Evenit autem ut duobus & septuaginta diebus, quasi id è composito inter se factum fuisset; persciceretur hujusmodi scripturae interpretatio: inquit Aristaeas in Interpret. histor. Joseph. 12. Antiq. cap. 2. Comestor, in Esther, cap. 7. Augustin. 18. Civit. cap. 42. 2. de Doct. Christ. cap. 15. Ambros. lib. 3. in Hexaemer. cap. 5. Hilar. in Psalm. 2. Philostr. Heres. 139. & Rabbinum apud Morinum in Exercitar. Philadelphus sacras litteras ex Hebraeo in Graecum transferri idioma in Pharo, insula Prothei, curavit per septuaginta sapientes inter Hebraeos, eosque in 72. distincta domicilia disjunctos conclusit (quod minimè Hieronymo arridet, de quo 8. Decembr. à n. 7.) librosque Alexandria in comparata à se bibliotheca reposuit cum alijs innumeris ex omnibus civitatibus, pretio collatis & emptis. Cum autem sacram Scripturam Jerosolymis allatam videret aureis litteris exaratum; obstupuit, transcripseratque cum muneribus remisit. Sunt autem sacra volumina in insula Pharo, spatio 72. dierum versa. Res autem admirationi fuit, quod 72. Interpret. inter se disjuncti, ad Prolemaum simul

post translationem ingressi, contulerint Hebraea cum Graecis, & interpretationem ad amissim convenire deprehenderint. Sacra porro litterae vel hinc pro divinis haberi captae, &c. Chronic. Alexandr. pag. 405. reliqua loc. cit.

8 Postquam in unum, qui seorsim sederant, convenerunt, & scripta collata sunt, in quibus summa singulorum concordantia, plausuque accepta & approbata à Judaeis sapientibus, qui Alexandriae debebant, ita ut nihil ex dictis mutari liceret; Philadelphus in Bibliothecam cum autographo reponi iussit, & summa cura asservari; cum laudasset Legislatoris Sapientiam, & libros veneratus esset. Quapropter quiete per aliquot dies Interpretibus concessa; dimittere ad suos, salvos Ptolemaeus decrevit, donatos ternis vestibus optimis, binis auri talentis, singulisque unius talenti calicibus, & thoris diucubitorijs, id est, diversorij ornatu. Praeterea Eleazaro Pontifici, qui miserat eos, per illos dono dedit decem lectos cum argenteis pedibus, & condecanti decoroso apparatu, calicem talenorum triginta, decem vestes purpureas, telas byssinas centum, coronam insignem, & pretiosa donatia, templo Numini dicanda. Aristaeas & Joseph. quò dudum. Hic mensam illam singularem auream (ad cuius imitationem, quia singularis, aliam similem fabricandam ab Anti-Christo, autumat Maluenda, lib. 11. cap. 10.) ut Pontificem alliceret in missionem Interpretum per legatos oblatam, asserit: sed Petr. Comest. d. donatam auferit, dum Interpretes remisit. Descriptionem Josephi lectu dignissimam arbitror. Videbis. Facta ergo hujusmodi in Graecum bibliorum versio, volente nolente Judaismo, altissimè Numinis providentià propter Gentes, quas paulò post per filium in Ecclesiam suam collecturus Pater caelestis; ut cogitat Augustin. loc. cit. cap. 43. & Genebrard. Ann. 3829.

9 Jesus filius Sirach senior, Auctor Ecclesiastici, fuit unus è Septuaginta Interpretibus, juxta Joseph. lib. 2. Contra Appion. & inter illos nominat Aristaeas, signatque Genebrardus, d. Ann. 3830. (Vide Alapide in Eccli. Prolegom. cap. 2.) Ben-Syra Hebraeis dicitur, & etiam Prophetae Jeremia nepos: subdit ibid. Etiam inter eos numerat Eusebius lib. 7. cap. ult. Aristobulum, haud illum magistrum Ptolemaei, de quo 2. Machab. 1. 10. qui sub Phiscone vel Lathuro floruit; sed Aristobulum Agathobuli discipulum. Vide Genebrard. d. Etiam inter 70. Seniores signatur Philo Judaeus senior, de quo plures asserunt librum Sapientiae Salomonis con-

Donis honoratos remittit Philadelphus in patriam

Mensa aurea Ptolemaei.

Unus Interpretum Jesus Sirach.

Aristobulus.

Et Philo Priscus.